

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ส่งผลให้ประชากรโลกต้องพัฒนาเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นองค์กรหรือหน่วยงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกก็ได้รับผลกระทบที่ต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานทางการศึกษา การพัฒนาครู ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ ครูผู้สอนถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (อำนาจ เดชศรี. 2542 : 12) ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพเป็นผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้กระบวนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2540 : 156)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 12) ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลาย เพราะการศึกษาของประเทศจะต้องมีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อให้เกิดการพัฒนาในลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ เก่ง ดี มีความสุขให้ปรากฏสัมฤทธิ์ผล โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ว่าต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์จริงและประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและ
แก้ปัญหาให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน
และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ชูศักดิ์วิชัยย์ แสนปัญญา. 2546 : 42)

การปฏิรูปครูเป็นเงื่อนไขสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการเรียนรู้เป็น
หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องพึงจัดการศึกษาให้
ผู้เรียน ได้เรียนรู้กระบวนการหรือวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถสร้างองค์
ความรู้และเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุดด้วยการบูรณาการให้เกิดความรู้
คู่คุณธรรม สักยภาพในการคิดและมีจิตวิญญาณ ความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้มีเงื่อนไข
สำคัญ คือครูผู้สอนต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
ครูผู้สอนจะต้องมีความมั่นใจที่จะปรับบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเอื้ออำนวยความสะดวก
ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมเพื่อให้เป็น
มนุษย์ที่สมบูรณ์ การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวิธีการหลากหลายตามสภาพของผู้เรียน
รูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง คือการเรียนรู้ด้วยการทำงานหรือการเรียนรู้แบบ
โครงการ (สหชาติ เหล็กชาย. 2545 : 7)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (2548 : 37- 39) ได้ให้
ข้อสังเกตถึงภาพรวมของการจัดการศึกษาจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในระยะแรก
พบว่า ด้านครูจุดที่ควรพัฒนา คือครูควรเน้นการสอนที่ใช้เด็กเป็นศูนย์กลางเน้นการสอนแบบ
โครงการ ใช้การสอนที่เน้นกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมครู
ควรจัดบันทึกหลังสอนทุกครั้ง ด้านผู้เรียนผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การ
คิดสังเคราะห์ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและไตร่ตรอง โดยผู้เรียนยังไม่สามารถลำดับรวบรวม
ข้อมูลได้เป็นขั้นตอนยังไม่สามารถสรุปเชื่อมโยงประเด็นได้อย่างชัดเจนขาดการวิจารณ์อย่างมี
เหตุผล ขาดการสรุปรวบยอดคิดนอกกรอบเพื่อรวบรวมเป็นองค์ความรู้ของตนเอง ผู้เรียนควร
ได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ
ภาษาไทยผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะในการเสาะแสวงหาความรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
ทักษะการอ่าน การจัดบันทึกสรุปรวบรวมประเด็น การอ่านหนังสือนอกเวลาการค้นคว้าและการ
ตั้งคำถามควรได้รับการพัฒนาที่ละเอียดรอบคอบ รวดเร็ว กระตือรือร้นในการทำงาน

จากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2551 ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม ปรากฏว่าผลการ
ทดสอบมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 37.18 และ

จากการวัดผลประเมินผลปลายปี ประจำปีการศึกษา 2551 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2550 ลดลง เช่นกัน โดยมีคะแนนในภาพรวมเฉลี่ย 72.07

จากผลการประเมินดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของผู้เรียนไม่ขึ้นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้วิธีการหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่ง ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษาสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้น โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้นให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปบูรณาการกับกิจกรรมที่จะทำเพื่อนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง (สุพล วงสินธุ์, 2543 : 11) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยเล็ก ๆ ซึ่งผู้เรียนต้องรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้ โครงงานใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทุกกลุ่มสาระวิชา สามารถทำได้ทั้งในเวลาเรียน หรือนอกเวลาเรียนก็ได้ กิจกรรมโครงงานยังช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะต่อสู้กับสังคมโลกในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในรูปแบบของโครงงานเป็นการบูรณาการทั้งความรู้และทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ได้จากการเรียน มากำหนด โครงงานและปฏิบัติงาน (สมชัย โกมล และ อุบลรัตน์ ขลิบเงิน, 2543 : 38)

คุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ดังกล่าวปรากฏดังผลการวิจัยของ ยุพินพร ประเสริฐนอก (2550 : 110-111) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านหนองกุงใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ เขต 1 และพบว่า หลังจากการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานแล้ว ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดทำโครงงาน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ โครงงานทั้ง 6 ขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สถิติยภรณ์ สิทธิไทย (2550 : 80-82) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนปากจามวิทยาอำเภอป่าหน่อดงรงค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า หลังจากได้พัฒนาด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีการศึกษาเอกสารตัวอย่าง โครงงานเพิ่มเติม และมีการนิเทศภายใน กำกับติดตาม ประเมินผลทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเกิดทักษะกระบวนการ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา

เป็นอย่างเป็นระบบ ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตาม
หลักสูตรของสถานศึกษา

โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมได้จัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
เกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2551 โดยคณะครูได้มีการประชุม เพื่อวิเคราะห์ถึง
ปัญหาของการจัดการศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ห้วงค์กร (SWOT Analysis) เพื่อหาแนวทาง
ในการปรับปรุงและวางแผนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในการศึกษา 2552 พบว่า จุดอ่อนหรือ
จุดที่น่าจะนำมาปรับปรุงมีหลายอย่าง เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษยังต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งยัง
ไม่เป็นที่น่าพอใจและสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่เตรียมการ
สอนอาศัยประสบการณ์เดิม ๆ ที่เคยสอนมานาน และจะเน้นให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาส่วนใหญ่
โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของนักเรียน นักเรียนมีโอกาสน้อยที่จะเรียนรู้ นอกห้องเรียนหรือจาก
แหล่งเรียนรู้อื่นน้อยมาก ในการวัดผลประเมินผล จะเน้นการทดสอบเป็นหลัก ไม่เน้นตามสภาพที่
แท้จริง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล จึงส่งผลให้นักเรียนมี
ปัญหา ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน (บันทึกการประชุมโรงเรียนชุมชน
นาเรียงวิทยาคม, 2552 : 9-12) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงาน
รับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 2 (โรงเรียนชุมชนนาเรียง
วิทยาคม, 2551 : 10) จุดอ่อนคือ ครูยังขาดเทคนิคกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการสอนแบบ โครงงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ
กว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและ
ภาษาไทย นักเรียนยังขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
และการคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาความรู้ ทั้งนี้มีสาเหตุหลักที่เกิดจากตัวครูเอง เพราะว่าครูส่วนใหญ่
ยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ โดยเน้นครูเป็นสำคัญ ยัง
สอนเน้นการบรรยาย และใช้หนังสือเรียนเป็นหลัก การวัดและประเมินผลเน้นการทดสอบความรู้
ความจำไม่ค่อยเน้นทักษะกระบวนการฝึกปฏิบัติ มีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญน้อยมาก ทั้งนี้เกิดจากการที่ครูยังไม่ค่อยมีความรู้และทักษะในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่
พัฒนากระบวนการคิดให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์
การสังเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และจากการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครูโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ
โครงงาน โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบปัญหาดังนี้ ครูจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อยมาก ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน และขาดการนิเทศติดตามผลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากปัญหาดังกล่าวหากโรงเรียนไม่มีการปรับ บรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน ดังนั้นที่ประชุมได้ปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไข ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และที่ประชุมมีมติที่จะพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน

จากความสำคัญและผลของการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ผู้วิจัย สนใจที่จะพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานของโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน และเชื่อมั่นว่าจะสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมเป็นอย่างไร
2. จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานของครู โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมได้อย่างไร
3. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานของครู โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม โดยใช้กลยุทธ์ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การนิเทศภายในและการประเมินผล จะมีผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ใน โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนของ โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานได้
3. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมให้สูงขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้สอนและหัวหน้างานทะเบียนและวัดผล และเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของโรงเรียน
- 1.2 ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 19 คน ที่ยินดีเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 19 คน ประกอบด้วย

- 2.1 ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน 10 คน
- 2.2 ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9 คน

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 88 คน ประกอบด้วย

- 3.1 ครูโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม จำนวน 19 คน ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยและให้ข้อมูลในกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน ภายใต้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน และการประเมินผล

3.2 วิทยากร 2 คน นายจรรยศักดิ์ ศรีประทุม ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และนายอนันต์ แวงวรรณ ครูชำนาญการพิเศษ (ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน) จากโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม เป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน และการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้กลยุทธ์ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน และการประเมินผล

- 3.3 นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 ที่เป็นตัวแทนของห้องเรียน ห้องละ 5 คน จำนวน 13 ห้อง รวมจำนวน 65 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ให้ข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ภายใต้กลยุทธ์ การนิเทศภายใน และการประเมินผล

3.4 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล ภายใต้กลยุทธ์ การนิเทศภายใน

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่ เดือน สิงหาคม 2552 ถึง เดือน มีนาคม 2554

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1. กรอบเนื้อหา

1.1 ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงการ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความหมายของโครงการ จุดมุ่งหมายและหลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงการ ประเภทของโครงการ บทบาทของครู นักเรียนและผู้บริหาร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ และการประเมินผลโครงการ

1.2 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 10-17) คือ (1) การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา (2) การวางแผน (3) การลงมือปฏิบัติ (4) การเขียนรายงาน (5) การนำเสนอ

2. กรอบงานที่จะพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของ โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม

2.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ 5 ขั้นตอนได้ (การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การเขียนรายงาน และการนำเสนอ)

2.2 ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้

2.3 ครูสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้

3. กรอบกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาการวิจัยในครั้งนี้ ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาดังนี้

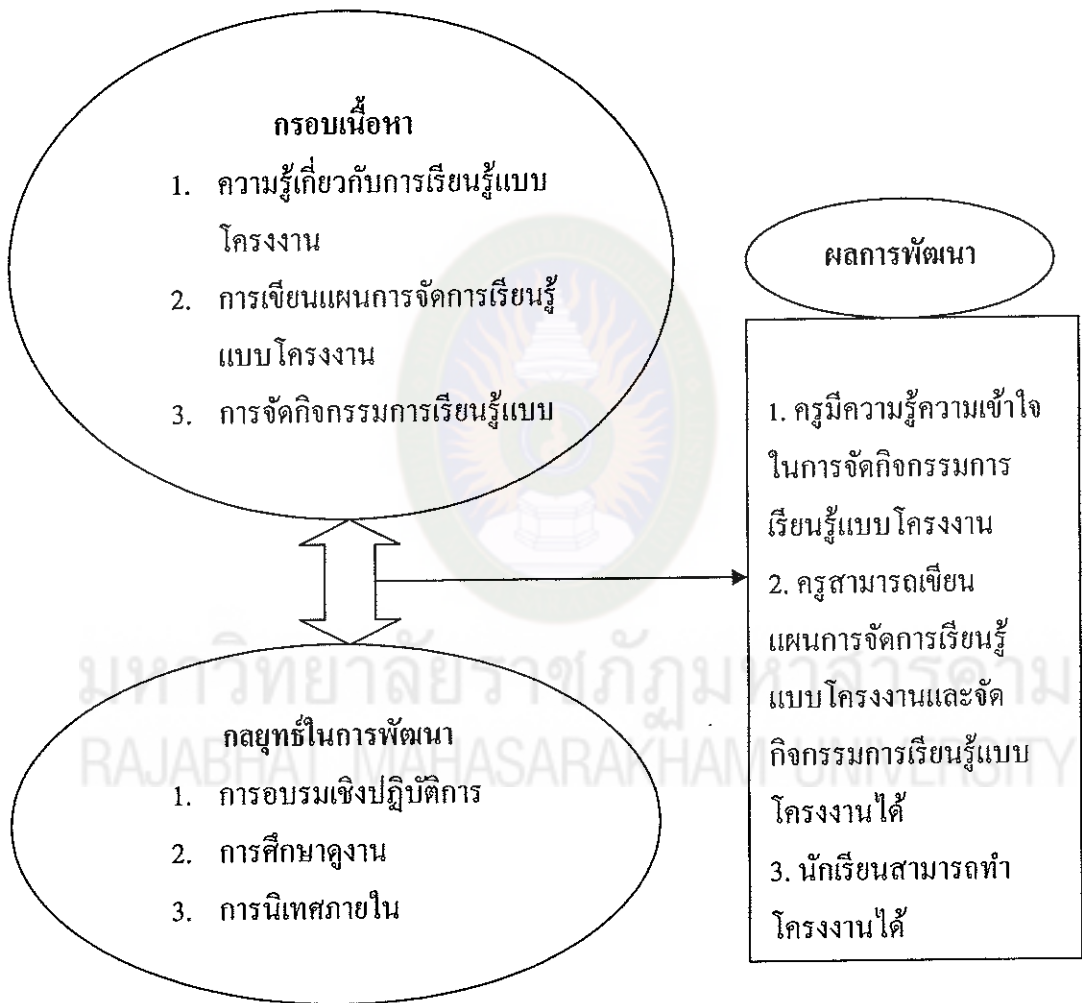
3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมวิจัย เข้ารับการอบรม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

3.2 การศึกษาดูงาน พาผู้ร่วมวิจัยไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

3.3 การนิเทศภายใน โดยผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย วิทยากร และผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกัน นิเทศแบบมีส่วนร่วม ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการของผู้ร่วมวิจัย

3.4 การประเมินผล โดยการดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
 โครงการของผู้ร่วมวิจัย ว่าสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ สอดคล้องกับ
 แนวทางและกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเพียงใด และนักเรียนมี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดหรือไม่

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้ร่วมวิจัยกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการที่จะพัฒนาครูในโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม ให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและประสบการณ์ ตลอดจนความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน หมายถึง การดำเนินการภายใต้กรอบกลยุทธ์การพัฒนาที่กำหนดได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน และการประเมินผล เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ตามกรอบแนวทางที่กำหนด ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ โครงงาน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน การออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน และการวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบ โครงงาน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน
4. ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน หมายถึง ความสามารถในการออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน การปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด และความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้แบบ โครงงาน ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน และแบบประเมินโครงงาน
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ในการแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยสามารถหาความรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ตามความถนัด ความสนใจ และความ สามารถของนักเรียนเอง
6. การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ด้วยวิธีระดมความคิด การอภิปราย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติทุกขั้นตอน
7. การศึกษาดูงาน หมายถึง การพาครูไปดูกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานใน โรงเรียนอื่น ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ที่เห็นว่าเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของตน ประกอบด้วย ชมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน และดูตัวอย่าง

โครงการนักเรียน ฟังคำบรรยายของครูวิชาการ ศึกษาแผนการเรียนรู้และฝึกเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และสรุปผลการศึกษาดูงาน

8. การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการให้คำปรึกษา แนะนำแบบมีส่วนร่วมและแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ระหว่างผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย วิทยากร และผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

9. การประเมินผล หมายถึง การดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการของผู้ร่วมวิจัย ว่าสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับแนวทางและกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเพียงใด และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดหรือไม่

10. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการแล้ว ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยในการทดสอบระดับชาติ (O-NET) และคะแนนเฉลี่ยปลายปีของนักเรียน โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมเพิ่มสูงขึ้น และบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด ดังนี้ในการทดสอบระดับชาติ (O-NET) คะแนนเฉลี่ยโดยรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทดสอบ ต้องมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายปีของทุกชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้
2. นักเรียนโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมสามารถทำโครงการได้
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมสูงขึ้น และบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด